

حواله سیاه

«حیات اجتماعی توسعه نیافتگی با گرایش‌های بین منطقه‌ای»

استراتژی توسعه در نظام بین‌الملل

بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۲ و طرح بزرگ خاورمیانه ۹ ژوئن ۲۰۰۴

اشاراتی به عدم توسعه در جهان و نقد و نکاتی از

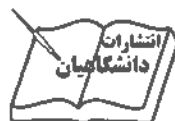
توسعه نیافتگی در خاورمیانه و ایران

افشین نیا، شیرین، ۱۳۲۷ -
 حوله سیاه، حیات اجتماعی توسعه نیافتگی با گرایش های بین
 منطقه‌ای "استراتژی توسعه در نظام بین‌المللی، بعد از ۱۱ [یازده]
 سپتامبر ۲۰۰۲ و طرح بزرگ خاورمیانه ۹ ژوئن ۲۰۰۴ / نگارش
 شیرین افشین نیا. - تهران: دانشگاهیان، ۱۳۸۴.
 ۲۲۲ ص.

ISBN: 964-96403-9-8

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا،
 کتابنامه: ص. ۲۱۳ - ۲۲۲

۱. عقب ماندگی --- خاورمیانه --- علل . ۲. عقب ماندگی --- ایران
 --- علل . ۳. کشورهای در حال رشد . ۴. سازماتهای منطقه‌ای.
 الف. عنوان. ب. عنوان: حیات اجتماعی توسعه نیافتگی با گرایش های بین
 منطقه‌ای ج. عنوان: استراتژی توسعه در نظام بین‌المللی بعد از ۱۱
 [یازده] سپتامبر ۲۰۰۲ و طرح بزرگ خاورمیانه ۹ ژوئن ۲۰۰۴.
 ۹۵۶ / ۰۵۴ HN ۶۵۶ / ۱۸ الف
 کتبخانه ملی ایران
 ۸۴-۲۱۹۷۳

انتشارات دانشگاهیان

تهران: زرند، ش برخورداری، ش بابایی

شماره ۳۵ - دفتر: ۶۶۶۴۰۹۹۰

عنوان: حوله سیاه

نویسنده: شیرین افشین نیا

طرح روی جلد: سار ابیگدلی شاملو

حروفچین: اکرم السادات طالعی

ناظر فنی چاپ: حمیده سلیمان جاهد

چاپ اول: اسفند ۱۳۸۴

تیراژ: ۱۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

چاپ گویا: ۲ - ۷۷۱ - ۶۶۹۱۰

شابک: ۹۶۴-۹۶۴۰۳-۹-۸

ISBN: 964-96403-9-8

حوله سیاه

(حیات اجتماعی توسعه نیافتگی با گرایش بین منطقه‌ای)

جهان سوم، چون حوله سیاهی است بر چهره کشورهای توسعه یافته، که با آن صورت خود را پاک می‌کنند، اما با حک نقش سیاهی بر چهره‌اشان تا ابد روسیاه‌اند. آنها چه بخواهند و چه نخواهند رد لک سیاهی بر صورتشان تا ابد خواهد ماند، زیرا خودشان آنان را توسعه نیافته بار آورده‌اند و هم خودشان نمی‌گذارند آنها به توسعه برسند. آنقدر به آنها نیاز دارند که مانند (آبرویشان) اند و به مصداق (تف سربالا) دوباره به صورت خودشان بر می‌گردند.

شمیرین افشین نیا

پژوهشگر جامعه‌شناسی فرهنگی - سیاسی

پیشگفتار

بسط نظریه تحقیق براساس چهارچوب نظریه‌های علمی

قسمت اول - توسعه، زمینه، موانع ۱

فصل ۱- توسعه چیست؟ ۱

بخش ۱- حد توسعه یافتگی ۴

بخش ۲- بیانیه حق توسعه ۶

فصل ۲ - توسعه انسانی ۱۰

بخش ۱ - توسعه انسانی محور توسعه یافتگی ۱۰

بخش ۲ - زمینه توسعه انسانی در ایران ۱۱

فصل ۳ - نابرابری‌های اجتماعی ۱۲

بخش ۱ - ناموزونی در تحولات اجتماعی نظام‌ها ۱۲

بخش ۲ - ناهمگونی زمینه ساز نابرابری در ایران ۱۳

فصل ۴ - موانع ۱۵

بخش ۱- موانع توسعه حاصل از نابرابری ۱۵

بخش ۲ - موانع توسعه در ایران ۱۶

فصل ۵ - خلاصه و رهیافت قسمت اول ۱۸

قسمت دوم - ویژگیهای کشورهای جهان سوم: ۲۰

فصل ۱ - ویژگیهای اقتصادی ۲۰

بخش ۱ - وابستگی اقتصادی ۲۰

بخش ۲ - وابستگی به تولیدات کشاورزی ۲۱

بخش ۳ - دوگانگی ۲۱

بخش ۴ - بیکاری و کم کاری ۲۲

- بخش ۵ - پائین بودن سطح زندگی ۲۲
- بخش ۶ - تولید ناخالص ملی G.N.P ۲۳
- بخش ۷ - عدم توزیع عادلانه درآمد ملی و نابرابریها ۲۳
- بخش ۸ - فقر ۲۳
- فصل ۲ - ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی ۲۶
- بخش ۱ - رشد جمعیت ۲۶
- بخش ۲ - بیسوادی ۲۶
- بخش ۳ - امنیت و عدم امنیت ۲۷
- بخش ۴ - سرمایه اجتماعی ۳۰
- بخش ۵ - انسداد اجتماعی ۳۲
- بخش ۶ - مشکلات اجتماعی ۳۳
- بخش ۷ - زن در جهان سوم ۳۴
- بخش ۷ - بند ۱ زنان و رفاه اجتماعی ۳۷
- بخش ۷ - بند ۲ - زنان و فقر ۳۷
- بخش ۷ - بند ۳ - نگرش جنسیتی و رهیافت تغییر ۳۹
- فصل ۳ - ویژگیهای سیاسی ۴۰
- بخش ۱ - نقش تکنولوژی ۴۰
- بخش ۱ - بند ۱ - نگرش به نقش تکنولوژی ۴۰
- بخش ۱ - بند ۲ - نقش تکنولوژی در توسعه و عقب ماندگی ۴۲
- بخش ۲ - نقش حکومتها در توسعه ۴۶
- بخش ۲ - بند ۱ - نظریه‌های نقش حکومتها ۴۶
- بخش ۲ - بند ۲ - نقش حکومتها در جهان سوم ۵۱
- بخش ۳ - دولتهای ایدئولوژیک ۵۴

بخش ۴- حکومت دموکراسی	۵۶.....
بخش ۴-بند ۱ - سابقه دموکراسی در ایران	۵۸.....
فصل ۴ - خلاصه و رهیافت قسمت دوم	۶۱.....
قسمت سوم - دگرگونی و تغییر در نظام‌ها	۶۲.....
فصل ۱- بستر تغییر	۶۲.....
فصل ۲ - دو قطبی شدن	۶۵.....
فصل ۳ - جهانی شدن در روند توسعه یافتگی	۶۶.....
فصل ۴ - جهانی سازی و نگرش‌های ضدجهانی سازی	۶۹.....
فصل ۵ - روند تغییر و دگرگونی در ایران	۷۳.....
بخش ۱ - نظریه‌های تغییر در ایران	۷۳.....
بخش ۲ - تغییرات اقتصادی - اجتماعی ایران	۷۴.....
بخش ۲-بند ۱- وضعیت موجود در خاورمیانه و ایران	۷۶.....
بخش ۲-بند ۲ - پیش‌بینی نرخ تورم و رشد اقتصادی ایران و کشورهای خاورمیانه	۷۹.....
بخش ۲-بند ۳ - پیش‌بینی نرخ رشد اقتصادی برای سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ در خاورمیانه	۸۱.....
بخش ۲-بند ۴ - مقایسه شاخص‌ها در مناطق مختلف جهانی و خاورمیانه	۸۲.....
بخش ۳ - تغییرات سیاسی ایران	۸۳.....
فصل ۶ - فرهنگ سیاسی و هویت ملی	۸۶.....
فصل ۷ - کاهش حاکمیت ملی	۸۸.....
فصل ۸ - کاهش حاکمیت ملی و هژمونیک در روابط	

بین الملل	۹۰
فصل ۹- حقوق بین الملل در روابط بین الملل	۹۴
فصل ۱۰- وابستگی بین المللی و همگرایی بین منطقه‌ای	۹۷
بخش ۱- منشور سازمان ملل متحد	۹۷
بخش ۱- بند ۱- بیانیه سازمان ملل متحد	۹۷
بخش ۱- بند ۲- اهداف و اصول	۹۷
بخش ۱- بند ۳- همکاری اقتصادی و اجتماعی	
بین المللی	۹۹
بخش ۲- سازمان های منطقه‌ای	۹۹
بخش ۲- بند ۱- سازمان های منطقه اروپا و آتلانتیک	۱۰۰
بخش ۲- بند ۲- اتحادیه اروپائی	۱۰۰
بخش ۲- بند ۳- قدرت پارلمان اروپا	۱۰۱
بخش ۲- بند ۴- سازمان های آسیایی و آفریقایی	۱۰۲
سازمان همکاری اقتصادی -ا کو	۱۰۲
بخش ۲- بند ۵- سازمان های آمریکایی	۱۰۵
بخش ۳- سازمان های فرامنطقه‌ای	۱۰۵
بخش ۳- بند ۱- جنبش عدم تعهد	۱۰۵
بخش ۳- بند ۲- سازمان کنفرانس اسلامی	۱۰۷
بخش ۴- همگرایی بین منطقه‌ای	۱۰۸
فصل ۱۱- خلاصه رهیافت قسمت سوم	۱۱۳

- ۱- شکل ۱- Figure 1 - جمعیت و تولید ناخالص ملی - قسمت سوم - فصل ۵ - بخش ۲ - بند ۱ - وضعیت موجود در خاورمیانه و ایران.
- ۲- شکل ۲- Figure 2 - مقدار توسعه انسانی در جهان - قسمت سوم - فصل ۵ - بخش ۲ - بند ۱ - وضعیت موجود در خاورمیانه و ایران.

*منبع E1 No. 3/2002 June / July. Magazine- Deutschland p. 54-55

- ۳ -جدول نرخ اقتصادی کشورهای خاورمیانه.
- ۴-جدول مقایسه شاخص های مالی و تجاری در مناطق در حال توسعه.
- ۵-جدول سرعت تکامل یافتگی کشورهای در حال توسعه.
- ۶-جدول مخارج نظامی کشورهای خاورمیانه.
- ۷-جدول درصد صادرات صاحبان صنایع در مناطق جهان.
- ۸- ضمیمه ۱ - Annex1 - اسامی کشورهای عضو کنفرانس سران اسلامی و سال عضویت.
- ۹ - تصویر گرافیکی بعنوان (نماد پیشنهادی) برای سازمان های بین منطقه ای در میان مناطق جهان، موجود در پایان نامه برای اخذ درجه دکتری جامعه شناسی سیاسی، دانشگاه بهاراتی هند، شیرین افشین نیا، با عنوان: «استراتژی همکاری برای توسعه، بوسیله نقش سازمان های بین منطقه ای در سیستم بین الملل»، بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۲ و طرح خاورمیانه بزرگ، گروه ۸، ۹ ژوئن ۲۰۰۴.

پیشگفتار:

کتابی که پیش رو دارید از ۳ قسمت، ۲۰ فصل، ۳۴ بخش و ۲۰ بند بخش تشکیل گردیده است. این کتاب در خصوص رابطه توسعه و گرایش های بین منطقه ای بعد از تاریخ ۸ ژوئن ۲۰۰۴ (طرح بزرگ خاورمیانه)، با اشاراتی به عدم توسعه در جهان همراه با نقد و نکاتی از توسعه نیافتگی در خاورمیانه و ایران نگاشته شده است.

موضوع اصلی بحث این کتاب برگرفته از رساله دکتری جامعه شناسی سیاسی اینجانب است در ارتباط با موضوع «استراتژی توسعه با ایجاد سازمان های بین منطقه ای در میان سازمان های منطقه ای در نظام بین الملل» بعد از تاریخ ۸ ژوئن ۲۰۰۴، طرح بزرگ خاورمیانه و ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۲ که در مرحله دفاع قرار دارد.

سعی اینجانب بر این بوده است تا با معرفی سازمان های بین منطقه ای بعنوان پل ارتباطی در میان سازمان های منطقه ای جهان، راهی را برای رسیدن به توسعه باز یابیم و بتوانیم با نقب زدن به نظام بین الملل بوسیله ایجاد سازمان های بین منطقه ای، کشورهای جهان سوم و حداقل خاورمیانه را به توسعه برسانیم.

براین اساس ابتدا بحث توسعه را و حد توسعه یافتگی را آغاز کرده‌ایم و سپس به مسائلی پرداخته‌ایم که در ارتباط با توسعه‌اند. بحث خاورمیانه بعنوان یک مورد و نمونه با آمار و ارقام به بیان کشیده شده و در پایان با معرفی همگرانیهای منطقه‌ای و سازمانهای بین منطقه‌ای به ارائه راهکار و پیشنهاد پرداخته شده است.

در تهیه طرح حاضر تا اندازه‌ای که مقدور بوده است تعداد ۴۶ جلد کتاب و حدود ۵۸ مقاله و گزارش در نشریات مختلف که بصورت کتابنامه در پایان این مقاله آورده شده و پایان نامه‌های دانشجویی متعدد در کتابخانه وزارت امور خارجه و دانشگاه تهران مورد بررسی قرار گرفته است.

موضوعی را که اینجانب در این تحقیق در نظر گرفته‌ام یعنی در رابطه با سازمان‌های بین منطقه‌ای کاملاً موضوعی تازه و بکر است و تاکنون در زمینه پیشنهاد برای این سازمانها هیچ تحقیقی انجام نشده و هیچ نوع کتابی نگاشته نشده است، تنها بصورت ارائه مصاحبه‌ای در بحث همگرایی منطقه‌ای، آقای دکتر مطهرنیا اشاره‌ای به آن داشته‌اند. هر چند مقالات زیادی در زمینه خاور میانه نگاشته شده ولی هیچکدام اشاره‌ای به سازمانهای جدیدی نکرده‌اند، که بتواند بصورت واسطه عمل کند و کشورهای خاورمیانه را بسوی توسعه یافتگی، همسان کشورهای توسعه یافته سوق دهند.

آثار انگلیسی منتشر شده نیز شامل جزوات و بروشورها و کتابچه‌ها فقط جنبه اطلاع رسانی داشته و غالباً بعد تحلیلی ندارند، بنابراین با توجه به بررسی‌های انجام شده و نوع انحصاری تحقیق و تفاوت نظریه، عنوان تحقیق حاضر کاملاً منحصر به فرد بوده و کارهای تحقیقاتی انجام شده مشابهی با آن وجود ندارد و در صورتی هم که در بخشی از مباحث مورد بحث قرابتی وجود داشته باشد، عدم امکان دسترسی مستقیم به منابع دست اول و آمار دقیق در جریان مطالعه کاملاً مشهود است.

این مسئله از یک جهت ناشی از عدم وجود سیستم مناسب اطلاع رسانیست و دیگر کمبود کارهای علمی انجام شده در مورد جایگاه سازمان‌های بین المللی است.

از آنچه که در بالا گفته شد تفاوت نظر اینجانب با کلیه کارهای انجام شده از سه نقطه نظری خوبی نمایان است.

۱- کارهای انجام شده قبلی عموماً در مورد روابط و در زمینه شناخت ساز و کارها و ساختار سازمانهای بین المللی است، در حالیکه نظریه اینجانب بر سازمان‌های بین منطقه‌ای و گسترش روند توسعه پایدار برای کشورهای توسعه نیافته و یا در حال توسعه استوار است. در این تحقیق سعی بر این شده است که از سازمان‌های بین منطقه‌ای بعنوان یک واسطه و پل برای رسیدن به توسعه کمک گرفته شود.

- ۲- کارهای انجام شده قبلی همگی به زمانی قبل از ۸ ژوئن ۲۰۰۴ (زمان طرح خاور میانه بزرگ) تعلق دارد اما کار تحقیقی اینجانب بر مبنای زمانی بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۲ و ۸ ژوئن ۲۰۰۴ است.
- ۳- نگاه اینجانب یک نگاه Analitic بر پایه کاربردی و عملی توسعه و جامعه شناختی توسعه است در حالیکه نظر دیگران در مقالات قبل کلاً بر شناخت موقعیت‌های سازمان‌های بین‌الملل در خدمت کشورهای توسعه یافته است.

www.ketab.ir